

ПЕРСПЕКТИВА ДАЛЬНЕЙШИХ ИССЛЕДОВАНИЙ связана с цельным описанием концепции непрофессионального физкультурного образования студентов.

ЛИТЕРАТУРА

1. Арвисто М.А. Связь ценностных ориентаций и физкультурной активности в образе жизни / М.А. Арвисто, Я.Ф. Тамм // Всемирный научный конгресс «Спорт в современном обществе». Первое направление: философия, история, социология. М. : Физкультура и спорт, 1980. – С.18-19.
2. Бим-Бад Б.М. О перспективах возрождения педагогической антропологии / Б.М. Бим-Бад // Советская педагогика. – 1988. – «11. – С.36-43.
3. Виноградов П.А. Утренняя гимнастика в жизни современного человека / П.А. Виноградов, В.И. Жолдак, Л.Н. Нифонтова // Теория и практика физической культуры. – 1977. - №6. – С.37-40.
4. Гадамер Г.-Х. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Гадамер Г.-Х. ; [пер. с нем.] / Общ. ред. и вступ. статья Б.Н. Бессонова. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с.
5. Гаралис А.И. Профессиональное утомление, здоровье инженеров и физическая культура / А.И. Гаралис // Здоровье и массовая физическая культура : Тез. докл. науч.-практ. конф. 21-22 июня 1988 г. – Новосибирск, 1988. – С.22-23.
6. Gramenitskiy B.S. Fizicheskoe vospitanie kak predmet vysshey shkoly / B.S. Gramenitskiy, V.S. Scherbakov // Teoriya i praktika fizicheskoy kultury. – 1971. - №5. – С.52-55.
7. Ilinich V.I. Metodologiya opredeleniya programnogo soderzhaniya professionalno-prikladnoy fizicheskoy podgotovki studentov / V.I. Ilinich // Teoriya i praktika fizicheskoy kultury. – 1976. - №6. – С.26-29.
8. Kulanin B.D. Vliyaniye spetsialnykh znaniy, ubezhdeniy i potrebnostey na praktiku samostoyatelnykh zanyatiy fizicheskoy kulturoy studencheskoy molodezhi (na primere vuzov RSFSR): dis. ...kandidata pedagogicheskikh nauk : 13.00.04 / Kulanin Boris Dmitrievich. – М., 1985. – 197 с.
9. Lesgaft P.F. Sobranie pedagogicheskikh sochineniy : v 4 t. / P.F. Lesgaft. – М. : Fizkultura i sport, 1953.
10. Prihodko V.V. Pedagogicheskie osnovy fizikurnogo obrazovaniya studentov (opyit igrovogo proektirovaniya i ekspertizy): dis. ... doktora ped. nauk : 13.00.04 / Prihodko Vladimir Vasilevich. – М., 1991. – 416 с.
11. Rozin V.M. Metodologicheskii analiz igryi kak novoy oblasti nauchno-tehnicheskoy deyatel'nosti i znaniya / V.M. Rozin // Voprosy filosofii. – 1986. - №6. – С.66-74.
12. Ushinskiy K.D. Sobr. soch. : v 10 t. / Ushinskiy K.D. – М.-Л. : Izd-vo Akad. ped nauk RSFSR. – 1950.
13. Keil A. The future of engineering and engineering education / A.Keil // Engineering education. – 1973. – Vol. 63. №5. - P.335-351.
15. Профессионально-прикладная физическая подготовка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://isi.sfu-kras.ru/sites/is.institute.sfu-kras.ru/files/Kurs_5_PROFESSIONALNO-PRIKLADNAYa.pdf.

УДК 613:347.19:111.32

Шамич О.М.

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ЯК ПІДСТАВА ОБМЕЖЕННЯ ІНШИХ СУБ'ЄКТИВНИХ ЮРИДИЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Охрана здоровья как подстава обмеження інших суб'єктивних юридичних прав людини. В статті ми спробували на рівні законів конкретизувати конституційні обмеження прав в інтересах охорони здоров'я, зважаючи на вагу і значення цієї сфери державного і громадського життя. Основний Закон України передбачає, що однією з підстав обмеження прав і свобод людини є інтереси охорони здоров'я. Охрана здоров'я є важливою сферою забезпечення прав і свобод людини, а також одним з основних факторів національної безпеки країни. Криза системи охорони здоров'я і соціального захисту населення, і, як наслідок, небезпечне погіршення стану здоров'я населення, поширення наркоманії, алкоголізму, соціальних хвороб визначено як одну з основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України, стабільності в суспільстві у соціальній та гуманітарній сферах.

Ключові слова: здоров'я, охрана здоров'я, права людини.

Шамич А.Н. Здравоохранение как основание ограничения других субъективных юридических прав человека. В статье мы попытались, на уровне законов, конкретизировать конституционные ограничения прав в интересах охраны здоровья, учитывая вес и значение этой сферы государственной и общественной жизни. Основной Закон Украины предусматривает, что одним из оснований ограничения прав и свобод человека является интересы здравоохранения. Здравоохранение является важной сферой обеспечения прав и свобод человека, а также одним из основных факторов национальной безопасности страны. Кризис системы здравоохранения и социальной защиты населения, и, как следствие, опасное ухудшение состояния здоровья населения, распространение наркомании, алкоголизма, социальных болезней определено как одно из основных реальных и потенциальных угроз национальной безопасности Украины, стабильности в обществе в социальной и гуманитарной сферах.

Ключевые слова: здоровье, здравоохранение, права человека.

Shamykh Oleksandr . Health as a basis restrictions other subjective legal rights. In this article we popitalis, at the level of laws specify the constitutional limitations on the rights in the interests of public health, given the weight and importance of the sphere of state and public life. The Basic Law stipulates that the one of the reasons limitation of rights and freedoms is the interests of public health. Health is an important field of human rights and freedoms, as well as one of the major factors of national security. The crisis in the health and social protection of the population and, as a consequence, dangerous deterioration of health, drug

addiction, alcoholism, social ills identified as one of the main real and potential threats to Ukraine's national security, social stability in the social and humanitarian spheres. Public health and medical-demographic processes (fertility, physical development, morbidity, disability, life expectancy, mortality) depends on the social and economic levels of society, from policy pursued health and the level of development health care system. This is one of the most important spheres of public life is a very important function and duty of the state. As health state is responsible to its people and the international community. It should be noted that health as a reason pravoobmezhuвання fixed and international regulations and laws of Ukraine. In particular, p. 12 of the International Covenant on Civil and Political Rights provides for the right to liberty of movement and freedom to choose his residence and the right to leave any country, including his own. In n. 3. 12 noted that the above-mentioned rights shall not be subject to any restrictions except those provided by law, are necessary to protect public safety, order, health or morals. According to Art. 18 of the International Covenant everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion. Part 3 of this article specifies that manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and which are necessary to protect public safety, order, health or morals or the fundamental rights and freedoms of others. Legal restrictions contained in Art. 19 of the Covenant, which provides the right to freedom of expression, which includes freedom to seek, receive and impart information and ideas, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, or form of art, or other media of his choice. A p. 3 article contains the possibility of certain restrictions on these rights, which are provided by law and are necessary: For respect of the rights or reputations of others, and to protect public safety, order, health or morals.

Key words: health, health protection, human rights.

Вступ. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом, тільки виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку й загального добробуту в демократичному суспільстві (п. 2 ст. 29 Загальної Декларації прав людини) [1]. Відповідно до ст. 4 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права держава може встановлювати тільки такі обмеження прав, які визначаються законом, і лише остільки, оскільки це є сумісним з природою зазначених прав, і виключно з метою сприяти загальному добробуту в демократичному суспільстві. Стаття 18-1 Конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 р. закріплює, що обмеження, які дозволяються цим актом щодо зазначених прав і свобод, можуть застосовуватись тільки з тією метою, для якої вони передбачені [2].

Результати дослідження. Конституція України у розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» [4] закріпила основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина, тобто ті, котрі визначаються найважливішими і найсуттєвішими відносинами, в основі котрих лежать найбільш істотні блага і цінності. Всі вони визнаються як невідчужувані і непорушні (ст. 21 Конституції України) в Основному Законі, який гарантує недоторканність конституційних прав і свобод, проголошує, що вони не можуть бути скасовані, а при прийнятті нових законів або внесенні зміни до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (ст. 22 Конституції України). Невідчужуваність, непорушність конституційних прав і свобод людини і громадянина та неприпустимість їх звуження підтверджується нормою ст. 64 Конституції України. Ця стаття передбачає, що права і свободи, які закріплені в Конституції України, не можуть бути обмежені, крім випадків, встановлених Основним Законом. До таких обмежень Конституцією передбачені жорсткі вимоги, а саме: вони можуть вводиться тільки в умовах надзвичайного або воєнного стану тимчасово, на визначений законом строк; можуть обмежуватись тимчасово тільки ті конституційні права і свободи, які не визначені у ст. 64 Конституції України.

Основний Закон України передбачає, що однією з підстав обмеження прав і свобод людини є інтереси охорони здоров'я. Охорона здоров'я є важливою сферою забезпечення прав і свобод людини, а також одним з основних факторів національної безпеки країни. Згідно ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 року (з останніми змінами Закон від N 35-VIII (35-19) від 23.12.2014), криза системи охорони здоров'я і соціального захисту населення, і, як наслідок, небезпечне погіршення стану здоров'я населення, поширення наркоманії, алкоголізму, соціальних хвороб визначено як одну з основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України, стабільності в суспільстві у соціальній та гуманітарній сферах. Здоров'я населення і медико-демографічні процеси (народжуваність, фізичний розвиток, захворюваність, інвалідність, середня тривалість життя, смертність) залежать від соціального й економічного рівня розвитку суспільства, від політики держави, що проводиться у галузі охорони здоров'я та від рівня розвитку системи охорони здоров'я. Ця одна з найважливіших сфер державного і громадського життя є дуже важливою функцією й обов'язком держави. За стан охорони здоров'я держава несе відповідальність перед своїм народом і міжнародним співтовариством. Перш ніж перейти до аналізу однієї з підстав обмеження прав людини, а саме охорони здоров'я, хочемо навести поняття підстав обмеження прав людини загалом. На думку П. Рабіновича та І. Панкевича, такими підставами є певні особисті (індивідуальні) та соціальні (колективні) інтереси задля забезпечення яких нормовстановлюючий орган вважає за необхідне обмежувати певні права людини [11].

Треба відмітити, що охорона здоров'я як підстава правообмежування закріплюється і міжнародно-правовими актами, і законодавством України. Зокрема, ст. 12 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [5] передбачає право на вільне пересування і свободу вибору місця проживання, а також право покинути будь-яку країну, включаючи свою власну. У п. 3 ст. 12 відзначено, що згадані вище права не можуть бути об'єктом жодних обмежень, крім тих, які передбачені законом, які є необхідними для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення. Згідно ст. 18 Міжнародного пакту кожна людина має право на свободу думки, совісті і релігії. Частина 3 цієї статті визначає, що сповідувати релігію або переконання підлягає лише обмеженням, що встановлено законом, і, які є необхідними для охорони суспільної безпеки, порядку, здоров'я і моралі, так само як і основних прав і свобод інших осіб. Правові обмеження містяться і в ст. 19 Пакту, де передбачено право на вільне вираження свого погляду, яке включає свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за допомогою друку або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір. А в п. 3 статті міститься можливість певних обмежень цих прав, які мають встановлюватись законом і бути необхідними: для поваги прав і репутації інших осіб, а

також для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення. Необхідно відзначити, що у ст. 21 Пакту визначено право на мирні збори. Норма цієї статті передбачає, що користування цим правом не підлягає жодним обмеженням, крім тих, які накладаються відповідно до закону, і, які є необхідними у демократичному суспільстві в інтересах державної чи суспільної безпеки, громадського порядку, охорони здоров'я і моральності населення або захисту прав та свобод інших осіб. Відповідно до ст. 22 Пакту кожна людина має право на свободу асоціації з іншими, включаючи право створювати профспілки і вступати до них для захисту своїх інтересів. Частина 2 статті закріплює можливість обмежень цього права, що передбачаються законом, і, які необхідні в демократичному суспільстві в інтересах державної чи громадської безпеки, громадського порядку, охорони здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших осіб.

Конвенція про захист прав людини та основних свобод у ст. 8-1 гарантує право на повагу до приватного і сімейного життя, але у п. 2 передбачено можливість обмеження цього права відповідно до закону і коли це необхідно у демократичному суспільстві в інтересах національної і громадської безпеки або економічного добробуту країни, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або з метою захисту прав і свобод інших людей. У ст. 10-1 закріплено право на свободу вираження поглядів, здійснення якого може підлягати обмеженням, що встановлені законом, в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для охорони здоров'я та моралі тощо. Право на свободу зібрань та об'єднань, яке визначено у ст. 11-1, не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, які встановлені законом в інтересах національної чи громадської безпеки, для охорони порядку або запобігання злочинам, для охорони здоров'я або моралі чи з метою захисту прав і свобод інших осіб і є необхідними у демократичному суспільстві. Згідно ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини та основних свобод 1963 р., який гарантує свободу пересування, передбачаються обмеження, визначені законом, які необхідні у демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для охорони здоров'я або моралі тощо.

Конвенція про права дитини [3] у ряді статей закріпила обмеження прав, що передбачені законом і необхідні для охорони державної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моралі населення. Це, зокрема, обмеження права дитини та її батьків залишати будь-яку країну (п.2 ст.10), права вільно висловлювати свої думки, що включає свободу шукати, одержувати і передавати інформацію й ідеї будь-якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини (ст. 13), права дитини на свободу думки, совісті і релігії (ст. 14), права на свободу асоціації і свободу мирних зборів (ст. 15). У національному законодавстві України інтереси охорони здоров'я як підстава обмеження прав людини та громадянина у першу чергу передбачені у Конституції України. Зокрема, ст. 34 Основного Закону гарантує право кожному на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір. У ч. 3 цієї статті передбачено можливість обмежити законом здійснення цих прав в інтересах національної безпеки, для охорони здоров'я тощо. Ще однією конституційною нормою, що містить правове обмеження є ст. 35, яка закріплює право на свободу світогляду і віросповідання. Здійснення цього права може бути обмежено законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей. Відповідно до ст. 36 Основного Закону громадяни мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. У ч. 1 ст. 37 Конституції визначено, що утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані, зокрема, на посягання на здоров'я населення забороняються. Конституційна норма, яка закріплює право збиратись мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, встановлює обмеження щодо реалізації цього права, які передбачені законом, а саме, в інтересах національної безпеки та громадського порядку, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей (ст. 39 Конституції України). На рівні законів конкретизуються конституційні обмеження прав в інтересах охорони здоров'я, зважаючи на вагу і значення цієї сфери державного і громадського життя, яку важко переоцінити. Для прикладу, можна навести ці численні обмеження, які є в інтересах охорони здоров'я. Зокрема, ст. 1 Закону України «Про політичні партії» [9] від 5 квітня 2001 року (з останніми змінами Закон N 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014року) закріплює право громадян на свободу об'єднання у політичні партії для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, що визначається і гарантується Конституцією України. Відповідно до Конституції України в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей допускається встановлення обмежень цього права.

Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16 березня 2000 року [10] (з останніми змінами Закон N 877-VII (877-18) від 13.03.2014, ВВР, 2014, N 15, ст.326) визначає надзвичайний стан як особливий правовий режим, який вводиться при виникненні надзвичайних ситуацій, що призвели чи можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров'ю громадян, або при спробі захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України, а також допускає тимчасове, обумовлене загрозою, обмеження у здійсненні конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень (ст.1). Відповідно до ст. 16 цього Закону Указом Президента України про введення надзвичайного стану в інтересах національної безпеки та громадського порядку з метою запобігання заворушенням або злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей на період надзвичайного стану можуть запроваджуватись наступні заходи: встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, а також обмеження свободи пересування по території, де вводиться надзвичайний стан; обмеження руху транспортних засобів та їх огляд; посилення охорони громадського порядку та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення та народного господарства; заборона проведення масових заходів, крім заходів, заборона на проведення яких встановлюється судом; заборона страйків. Також даний закон закріплює й інші заходи режиму надзвичайного стану, наприклад, встановлення карантину та проведення інших обов'язкових санітарних та протиепідемічних заходів, тимчасова чи безповоротна евакуація людей з місць, небезпечних для проживання, з обов'язковим наданням їм стаціонарних або тимчасових жилих приміщень та інші. Передбачені цим Законом обмеження

конституційних прав і свобод громадян, які можуть бути застосовані за умов надзвичайного стану, є вичерпними і розширеному тлумаченню не підлягають. Строк їх застосування не перевищує строку, на який вводиться надзвичайний стан. Введення інших обмежень забороняється. І, як передбачено, ч. 2 ст. 22 Закону, в умовах надзвичайного стану не можуть бути обмежені права і свободи людини і громадянина, що зазначені у ч. 2 ст. 64 Конституції.

Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року [8] (з останніми змінами Закон № 77-VIII від 28.12.2014) визначає охорону праці, як систему правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини у процесі праці. Державна політика у галузі охорони праці, яка встановлена ст. 4 Закону України базується на численних принципах, серед яких пріоритет життя і здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності підприємства, повної відповідальності власника за створення безпечних і нешкідливих умов праці. Відповідно до ч. 6 ст. 24 даного Закону власник, який створив нове підприємство, зобов'язаний одержати від органів державного нагляду за охороною праці дозвіл на початок його роботи. Експертиза проектів, прийняття в експлуатацію виробничих об'єктів і видача дозволу на початок роботи підприємства провадяться Державним комітетом України по нагляду за охороною праці у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. У разі надходження нових небезпечних речовин або наявності такої кількості небезпечних речовин, яка вимагає вжиття додаткових заходів безпеки, власник зобов'язаний завчасно повідомити про це орган державного нагляду за охороною праці, розробити і узгодити заходи щодо захисту здоров'я та життя працівників, населення та охорони навколишнього природного середовища. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» [6] від 8 лютого 1995 року (з останніми змінами Закон N 1697-VII (1697-18) від 14.10.2014) встановлює пріоритет безпеки людини та навколишнього природного середовища і встановлює численні обмеження, пов'язані з цим. У відповідності до ст. 36 даного Закону особи, у яких визначено захворювання, зазначене у переліку медичних протипоказань щодо допуску до роботи з джерелами іонізуючого випромінювання та до роботи на ядерних установках не допускається. Стаття 60 Закону закріплює цілі фізичного захисту ядерних матеріалів і ядерних установок, серед яких є створення державою умов, які б зводили до мінімуму можливість і наслідки будь-яких навмисних актів щодо ядерної установки або ядерного матеріалу, транспортного засобу, призначеного для перевезення ядерного матеріалу, які можуть прямо чи опосередковано створити загрозу для здоров'я або безпеки населення у результаті радіаційного впливу.

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [7] від 24 лютого 1994 (з останніми змінами Закон N 77-VIII (77-19) від 28.12.2014) року також закріплює певні обмеження прав в інтересах охорони здоров'я. А саме ст. 26 цього Закону передбачає обов'язок працівників, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може спричинити поширення інфекційних захворювань, виникнення харчових отруєнь, а також працівників зайнятих на важких роботах і роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, проходити обов'язкові медичні огляди. У відповідності до ч. 2 ст. 27 Закону окремі категорії працівників у зв'язку з особливостями виробництва або виконуваної ними роботи підлягають обов'язковим профілактичним щепленням для запобігання поширенню інших інфекційних захворювань. У разі необґрунтованої відмови від щеплення за поданням відповідних посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби вони до роботи не допускаються. Частина 7 ст. 30 даного Закону встановлює, що у разі виникнення чи загрози виникнення або поширення особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб, масових неінфекційних захворювань (отруєнь), радіаційних уражень населення органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування за поданням відповідних головних державних санітарних лікарів у межах своїх повноважень можуть запроваджувати у встановленому законом порядку на відповідних територіях чи об'єктах особливі умови та режими праці, навчання, пересування і перевезення, спрямовані на запобігання та ліквідацію цих захворювань та уражень.

Резюмуючи проведений аналіз національного законодавства, можна зробити висновок, що в Україні на належному рівні висвітлено питання інтересів охорони здоров'я з урахуванням міжнародних стандартів. Стан здоров'я населення завжди був важливим інтегральним показником демографічного і соціального благополуччя. Здоров'я є природним благом, елементом, складником антропої природи людини, яким вона наділяється від народження. Тобто, з одного боку, стан здоров'я залежить від природно закладених характеристик людини, які складаються на момент народження людини, а з другого, – визначається під впливом соціальних факторів, спадкових, природних чинників та економічних і політичних умов, що є у державі [12]. Сьогодні в Україні, як зазначають вчені, вже постала проблема збереження здоров'я, а не лише його поліпшення. На жаль, у нашій державі за останні роки стан здоров'я населення значно погіршився. Це пояснюється несприятливими соціально-економічними чинниками, екологічною кризою, яка загострилась наслідками Чорнобильської катастрофи, психологічними факторами, які пов'язані з соціальним стресом, який переживають громадяни нашої держави у зв'язку з військовими діями на сході, зокрема в Донецькій та Луганській областях а також через стан охорони здоров'я, який оцінюється експертами ВООЗ як критичний. Поряд з погіршенням загальної епідемічної ситуації підвищується інфекційна захворюваність, спостерігаються спалахи небезпечних інфекційних захворювань, небезпечних у мирний час, поширюється алкоголізм, наркоманія і токсикоманія. Тому проблема інтересів охорони здоров'я повинна стояти в авангарді нагальних питань, що мають важливе державне і суспільне значення, бути пріоритетною у діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, а також кожного громадянина, сприяти забезпеченню належного, відповідно до міжнародних стандартів, надання медичної допомоги, запровадженню здорового способу життя, а також стимулювати законотворців до удосконалення нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я.

ВИСНОВОК. Право людини на охорону здоров'я як суб'єктивне юридичне явище, з одного боку, виконує гарантійну функцію щодо інших суб'єктивних юридичних прав (наприклад, щодо права на життя, права на особисту недоторканність) [13], а з іншого – своїми гарантіями має інші суб'єктивні юридичні права (наприклад, право на інформацію, право на соціальний захист), а окрім того, сама охорона здоров'я є підставою обмеження інших суб'єктивних юридичних прав людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – К.: Юрінформ, 1992. – с. 22.
2. Конвенція про захист прав людини і основних свобод від 4 листопада 1950 року // Голос України. – 2001. – 10 січня.
3. Конвенція про права дитини від 1989 року // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – Київ: Юрінформ, 1992. – с. 123–146.
4. Конституція України. Конституція Автономної Республіки Крим: Збірник нормативних актів. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 80 с.
5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 1966 року // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю. К. Качуренко. – 2-е вид. – К.: Юрінформ, 1992. – с. 36–58.
6. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 8 лютого 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 12. – с. 81.
7. Pro zabezpechennya sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchya naseleण्या: Zakon Ukrainy vid 24 lyutoho 1994 r. (ostanni zminy 28.12.2014) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 1994. – # 27. – с. 217.
8. Pro okhoronu pratsi: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtnya 1992 r. (ostanni zminy 28.12.2014 roku) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 1992. – # 49. – с. 668.
9. Pro politychni partiyi: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnya 2001 r. (ostanni zminy vid 14.10.2014 roku) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 2001. – # 23. – с. 118.
10. Pro pravovyy rezhym nadzvychaynoho stanu: Zakon Ukrainy vid 16 bereznya 2000 r. (ostanni zminy 13.03.2014 roku) // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy. – 2000. – # 23. – с. 176.
11. Rabinovych P. M., Pankevych I. M. Zdiysnennya prav lyudyny: problemy obmezhuвання (zahal'noteoretychni aspekty): Pratsi L'viv'skoyi laboratoriyi prav lyudyny i hromadyannya Naukovo-doslidnoho instytutu derzhavnoho budivnytstva i mistsevoho samovryaduvannya Akademiyi pravovyykh nauk Ukrainy. Seriya I. Doslidzhennya i referaty / Red.kol. P. M. Rabinovych (hol. red.) ta in. – L'viv: Astron, 2001. – Vyp. 3. – с. 53-54.
12. Shamykh O.M. Ponyattya ta struktura pryrodnoho prava lyudyny na okhoronu zdorov'ya / O. M. Shamykh // Aktual'ni problemy navchannya ta vykhovannya lyudey z osoblyvymy potrebamy: [zb. nauk. pr.]. – K., –2014. – # 11. – S. 75-92.
13. Shamykh O. M. Pravo na okhoronu zdorov'ya i pravo na osobystu nedotorkannist', yak mezhi medychnoho vtruchannya / O. M. Shamykh // Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho Universytetu im. M.P. Drahomanova. Seriya #15 Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoy kul'tury / Fizychna kul'tura i sport/ – K. – 2013. – Vyp. 5(30)13 – с. 495-499.

Шеремет І. В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В статті акцентовано на основних проблемах, які виникають у процесі підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання. Розкрито значення та необхідність поліпшення умов підготовки фахівців фізичного виховання, з'ясовано такі поняття, як фізична культура, фізичне виховання, конкурентоздатність.

Ключові слова: фізична культура, фізичне виховання, професійна підготовка, респонденти, перспектива.

Шеремет Игорь. Подготовка специалистов по физическому воспитанию в контексте реформирования высшего образования. В статье представлены основные проблемы, которые возникают в процессе подготовки будущих специалистов в области физического воспитания. Раскрыто значение и необходимость улучшения условий подготовки специалистов физического воспитания, уточнены такие понятия, как физическая культура, физическое воспитание, конкурентоспособность.

Ключевые слова: физическая культура, физическое воспитание, профессиональная подготовка, респонденты, перспектива.

Igor Sheremet. Training in physical education in the context of the reform of higher education. The article focuses on major problems, which arise in the process of preparing future specialists in the field of physical education. The article discloses the importance and the necessity of improving training conditions in physical education. It has defined concepts such as physical culture, physical training, competitiveness. The article clarifies problems faced by young specialists in preparation for their future career in the field of physical education. The most important component of professional preparation of specialists in physical training is development of pedagogical skills. In that way we can determine the preparation level of young specialists. This will clearly indicate their further progress in professional activity. The important role of preparation future specialists in physical training and sport to professional activity includes such factor as a training competitiveness. The professional competence of specialists in physical training and sport in their future career is defined of such abilities as: to plan, implement, resolve, orientate, enrich and strive for perfection. All these qualities should be logically combined with each other in practical and theoretical activities of physical education specialists. The questionnaire surveys conducted at the University allows to make conclusions about the level and the state of preparation of future specialists in physical education. Identified weaknesses in the preparation of specialists discovered in the survey must be removed. Due to the fast society development it needs specialists who will be able to make decisions, implement them and if it is necessary to modify.

Key words: physical education, physical education, training, respondents perspective.